

LO CAMPANAR DE BURS

VENT À
2 CUARTOS,
PER
TOTARREU

ADMINISTRACIÓ
Y
REDACCIÓ
CARRÉ DE JESÚS Nº 8, PAL.

SENMANARI HUMORISTICH Y SATIRICH

Si li doneu lo Bot aquí, deixarà allò d'allà.

!Oh! lo bot ja 'ltinch compromes, i ara si vol lo porró!

Ayuntamiento de Madrid

LO BALL.

Definir aquesta paraula es empresa superior á mas foras; no obstant, confiant que la Musa no 'm serà ingrata, vaig á ferho en pocas paraulas, tal com me dicta la conciencia, per mes que la definició que 'm proposo demostrar, no siga, tal vegada, del gust de la generalitat de mos lectors especialment dels que están tant aficionats á ballar que al arribar á la quaresma ja l' ha voldrian haber passada per poguer tornar á saltar y brincar com á lelos en alguna sala de ball.

¿Qué es lo ball?

Per trobar la contestació d' aquesta pregunta, es precis acudí á un hospital de dementes. Allí segurament devia naxer aquesta colecció de locuras practicas pels més sas d' enteniment, en concepte de la mateixa societat.

La debilitat del home no pot esser mes grant; per la adquisició d' un plaher mesquí, dona tot lo que té que donar, sa rahó, sa dignitat.

Ningú 'm negará, si te ben clar lo sentit comú, que un home quant balla, no es un home, es la caricatura d' un home, es un *mico*.

La rahó se l' hi baixa allavors als talons, y naturalment, la axafa.

Axis es que d' un ball, las facultats superiors del home surten destrossadas; y son magí se converteix en un munt de pedassos inútils, que avants componian un tot precios: un recort aïslat, un desitj sens fré, una idea estraviada, un coneixement estrany; tot aixó, armonisat ántes del ball per una retgla sabiament disposada, formaba la rahó.

Vals, polka, americana, rigodons, etc. tots son sinonims, poch mes ó menos, com ho son necedat, estupides, tonteria é idiotisme.

La expansió que, segons dihen, se disfruta en un ball es imaginaria. Lo ball requereix una subjecció ceremoniosa y una esclavitut que fa abaixar la cara de vergonya; un moviment mal donat, una figura mal feta, son suficients per un descrédit social cumplert.

Es tot quant nos resta veurer. Se censura amargament al que no acerta á ballar la americana, per exemple, ab totas las retglas del art, que es lo mateix que renyar á un gos porque no sap parlar.

L' home que sap ballar, ha comensat la carrera del tonto; uns l' acaban, altres nó.

Per lo ball, se prostituheix la mes bella de las bellas arts; puig la música destinada al ball es una música molt pobre, ha perdut tota sa grandesa.

¡Sembla increíble que la música, lo llenguatge del amor, de la poesia, del cor, la vida del sentiment moral, se utilisi per ajudar á fer mes lo ridicol al home!

No m' estranya tant en la juventut,

en quant als homes, aquest afan de ballar que l' arrastra hasta la insensatés y la locura, porque, á vegadas, l' home 's veu obligat á donar alguna satisfacció al instint que l' domina.

Pro 'l *bello sexo* ballant, es lo mes trist. La vergonya s' arrastra, l' instint s' alimenta; tota la colecció de frases epigramáticas, adulacions y requiebros s' escolta.

Es á dir, se fomenta 'l vici y 's pert la virtut.

Lo ball, per las noyas, es lo criadero mes provist de defectes y miserias.

La noya que ha ballat una sola vegada, no pot esser perfecta. Ha tingut que perdre lo pudor per alguns minuts; ha tingut que separars de la formalitat; ha tingut que ser inmodesta per las exageradas galanterias del seu ballador.

Digueu á una noya, dins de sa casa, que 's deixi abrassar per l' home que mes se estima, y, si té vergonya, vos farà retirar ab indignació; donchs, aquesta mateixa noya en un saló ple de gent, en una sala de ball, s' entrega en braços del primer que se l' hi presenta, porque l' acompanyi á ballar una polka.

Aquí ha perdut lo pudor qu' es molt delicat.

Demaneu á una noya, que, quant s' está sola dins d' un quarto, salti y brinquí com una boja, y, vos contestará dihent que l' hi demaneu una ridiculés de que no es capás; donchs, aquesta mateixa noya, entre la concurrencia d' una sala, fará las més extravagants giravoltas ballant ab lo seu ballador.

Aquí ha perdut la formalitat, qu' es molt necessaria.

Obsequieu á una noya en lo passeig, ó en una visita, dihentli qu' es la més hermosa de las criaturas, y que os acaba d' inspirar un amor ardent, y vos contestará ab duresa dihentvos que vos burleu de son pudor; donchs, aquesta mateixa noya, creurá en lo ball molt natural lo vostre amor, y 's persuadirá de que efectivament es la nena mes hermosa.

Aquí ha perdut la modestia, qu' es molt envejada.

Ab tot aixó, se proba perfectament lo que he dit al comensar: que 'l home, ballant, no es home. Está clar que aquest concepte es entensiu á la dona.

Aquesta, fora del ball, ni 's deixa abrassar, ni salta, ni fa bojerias, ni creu ab amors promptes ni tontos. En lo ball sí.

Consisteix en que aquí, no es dona, es una semblansa de la dona, la dona en caricatura, la *mona*.

Lo ball es la cátedra del vici: las noyas son los alumnos: lo professorat lo forman los homes.

Es admirable la tranquilatat de las mares, que, sentadas sossegadament en una cadira, miran á las sevas fillas en

brassos de un jove casi sempre desconegut.

¡Pobres mares!

A mí 'm fa llástima veurer ballar á una nena.

Ella que deuria ser com las perlas del mar, com los capolls de las flors, ¡voltant locament pels costats del perill!

No obstant, la societat senyala com á extravagant á la que no l' hi agrada 'l ball, y la moda acut á aquestas diversions ab forsa molt poderosa.

La societat y la moda son dos pous d' inmundicia.

Ho podeu ben creurer.

¿Qué val, ballant, lo brillo d' un pentinat que 's llubeix, ó d' una seda que s' arrastra?

¿Qué significa una adulació que s' escolta, una vanitat que s' adquireix?

Conservar la delicadesa en lo sentiment, la dignitat en l' esprit, la pureza en la idea, la virtut en lo cor, deuen esser l' afan de la juventut.

Aixó no 's logra en los balls.

No importa 'l despreci d' una societat estúpida; no importan los insults del home apegat á la grossera materialitat de la vida.

Lo pudor es lo mes hermos, lo mes delicat.

Una noya pura, digne y modesta, que no balla y que evita los llassos estesos á sa bondat, es lo sér mes poétich de la vida en lo que están condensats totas las bellas de la creació.

La seva felicitat sol ser inmensa, pro desconeguda, per desgracia, en nostra societat.

Me sembla que molt clarament he exposat los mals que reporta 'l ball.

¿Hi haurá algú que m' exposi las ventatjas que reporta?

Joves d' un y altre secse: ¿voleu demostrar que coneixeu lo valor de vosaltres mateixos?

Donchs no balleu may.

Lo Campaner.

¡AL MAS!

¡Pasqua! jo 't saludo ab lo goig mes complert y satisfacció mes intima, per la proporció que 'm donas de poguer gosar en companyia de ma familia, amichs y coneguts en lo bell y admirable camp de nostra Provincia.... ¡Sí! per ¡Pasqua á menjar la mona!

Ja 'm sembla veurem reunit ab la comitiva de cad' any, ab aquellas noyas «com il faut», ab mos verdaders amichs que no deixan may passar per alt los bons ratos d' expansió, que 'ls proporciona la tarde de un dia del mas, afany que es casi general á totas las familias; vinga «ballá», «cantá», aquella aglomeració de jochs «la sogá rodona», «los pilans», «lo sant Quintí», «la amagá l' anell», y lo demés preferencia com ho es lo dels «enamorats» ab lo de «prendas», quals privilegis dupto pogan olvidarse y son dos «jemelos», per la semblansa en lo fondo, y per la trascendencia que á voltas retrauen, puig alló de fer un sacrifici per recuperarla penyora y dar una abrassada entre perso-

nas de distint sexe, donchs no 's permet, ferho homes ab homes, sent d'aquestamaneira, al meu entendre, mes «bonich per la diferencia» que a sabrán mos lectors. Sens parar la riatlla y el bon humor estem tota la tarde en trafec per l'istil y cuant per descansá nos assentem fent per xó que no pari la «gatsara», es quant, variant de diversió, tenim ja un joch de cartas preparat de «antemano» y l' que 's creu mes pintat ens fa veurer sa facilitat ab lo escamoteig tenint sempre la idea de traurer la carta que entre en sort, de la butxaca ó del mocador del cap de una noya que sempre se sol escullir la mes caya, sortint victorios ab sos difícils jochs de mans.

Passat a quell ratet de descans emprenem altra volta la fatiga del ball y repetí una que altra escena de las que ja havian tingut lloch, esperant en tals moments nos presenti lo be-
renar sota lo vert y deleitos rafal, sentantse tots al pis de l'hermosa alfombra y voltant los plats que 's preparan per la «teca», puig per numerosa que siga la concurrencia agregada en la tarde no recordo may escasseigi lo menjar, resultant sempre la vera armonia y goig. Quants pintors pagarian una grossa fortuna de poguer retratar un dia de camp de nostre patria, tal com lo convertim los «Ganxets» donant motius del llas intim de la amistat.

Durant l' hora del b enar te lloch una mirada que altre per lo jovent profundisantse hasta lo fons del cor per la intenció marcada que á voltas sembla que espresi l' ull d' una noya rossa ó morena.

Tot desplegant taula y recullin los «chismes» va decantantse la tan preferida tarde y per fi 'ns veyem obligats á fer los saludos «d' honor» á la campinya y casa de camp cantantli entre altres alló de... «Siempre estoy pensando en tí...» quedant entre nosaltres lo consol de ser ja á la primavera d' Istiu y poguer tots los diumenges repetir igual diversió. Per tot lo dit, crech mol just no acabar sens convidar á tots los que hagin tingut la paciencia de llegir mon article, assegurantlos per lo que acaba de dirme ma «futura» que 's divertiran molt puig hi ha un jove convidat que te molta trassa en ballá l' «can-can» y segons tinch entés es fill de la capital del Principat.

Fins l'altra Pasqua, per si volen vení, que los esperarà lo

Garbat.

'LS HIPÓCRITAS.

En lo sigle en que vivim,
qu' es lo sigle de la llum,
un censurable costum
entre nosaltres tenim.

Certa inclinació sentim
á jutjar per l' apariencia:
y sens altre consecuencia
fallém en pró, tal vegada,
d' una persona malyada
qu' ens enganya ab sa presencia.

Repareu á don Climent
ab quin zel y fervor prega;
cada vuit dias combrega
y viu cristianament.

Mes pel poble 's va dient
que mil faltas ha comés...
que ha tingut mes d' un procès...
y desgraciat del que 's fla
de sas mans.—iHipocresia,
hipocresia y res mes!

—¿Saps la filla de la Rosà
qu' ans per tot se la trobaba

y tothom la criticaba
per cap vert y capritxosa?—
Donchs ara ja es altre cosa
completament al revés;
va sencilla y surt no mes
per'na á misa, y ab sa tia.
—¿Com pot ser?—iHipocresia,
hipocresia y res mes!

Aquell jove prim y alt
que sembla un ánima freda
que 'l rebruny del tró l' arredra
y per res está malalt,
que viu trist, y li sap mal
no us fleu d' ell! sols fa un mes
senti critica 'ls demés,
qu' era un «trueno!»—iQui ho diria!..
itant quiet! —iHipocresia,
hipocresia y res mes!

Lo senyó Aleix se 'n va anar
cap á América fa poch
perqué aquí no veyia en lloch
ahont poguersela campar.

L' altre dia va tornar
tot carregat de dinés;
y ara 'l veureu pels carrés
donantse 'l tó d' un «usía»
—iSembla estrany!—iHipocresia,
hipocresia y res mes!

Era l' Ambrós un pelat,
que encar no sentia a di
que hi havia algun moti
ja hi estava embolicat.

Era un home entremaliat,
alborotadé en excés....
van empleat, y ara es
qui mes crida tot lo dia:
¡Ordre!... ordre!...—iHipocresia,
hipocresia y res mes!

Temps arrera, 'n Salvador,
dantse 'l nòm de descregut,
criticaba la virtut,
la moral, la fe, l' honor.

No se pas per quina sort
d' una beata es promés
y com que li sent dinés
l' entebana nit y dia
ab sermons...—iHipocresia
hipocresia y res mes!

¡Oh mon, mon estafalari!..
mon injust, sense conciencia,
que miras sols l' apariencia
y en lo cert no vols pensarhi;
que dons tó á n' el perdulari
que sap fer tots los papés
y que ab gran desfatzatés
encubreix sa picardia,
¿quánt voldrés l' hipocresia
distingir de l' honradés?

ZARANDIETA.

Arrels de Campanar.

En molts pobles d' aquesta provincia durant la present quaresma, han dat butlletins á tots quants s' han anat á confessar, pró apesar de que s' diu que son numerosos los que 'ls han obtingut, fins ara no sabem que á cap de ells l' hi hagi fet treurer.... la «llana del clatell.»

Ara si que estarán de enhora bona los vehins

de la Raseta de Suqué, porque segons hem sentit á dir s' ha acordat il·luminar dit lloch, per la llum eléctrica.

¡No siga cás, que rebin algun dany ab aixó aquells vehins, puig es fácil que acostumatats fins are á viurer en las tenebras, l' excés de llum los cegui!

En un poble de la provincia de Jerez dias passats dos amichs s' estavan barallant ab lo gabinet á la má, devant de la casa del Rector del poble y veyentlos lo dit rector baxá per descompartirlos, pró los dos *heroes* no feren cas de las sevas rahons, ants al contrari, un dels dos li pegá una gavinetada y l' dexá mort.

Donchs ja ho vehuen, un capellá se volgué posar á *Redemptor* y no li sortí bé.

Segons *El Ultimo Telegrama*, periodich que 's publica á Algeciras, es tanta la miseria que 's deix sentir en lo Imperi Marroquí, que s' ha arribat al extrem de que 'ls pares venen los seus fills y ultimament s' ha venut una noya per trenta y vuit rais.

Apa, joves, bona ocasió per fer la competenciá al Gran Turc, puig fent un petit viatge ab uns quants duros á la butxaca podeu fer un asurtit d' *huris* y que no son romansos, aquelles xicotas tenen uns ulls capassos de fer trastornar lo cap al que se las mira.

Fa algun temps que en l' extrem del carrer del Padró, tots los diumenjes á las tardes, s' hi han establert uns nous *encants*. Aixís ho demostren las moltes y asquerosas pessas de roba que 's troban penjadas en dit punt á la vista del gran número de personas que en aquelles horas se dirigeixen á passeig.

¿Saben que 'ns fa molta escudella?

Segons hem llegit, d' una carboneria de Madrid l' altre dia foren robadas dugas *romanas*.

A Madrid, y en una carboneria, *romanas*? ¡Fossin madrilenyas, ho creuriam!

Dias passats quant plovia á mes no poguer, y que semblava que 'ns anavam á ofegar, tothom 's preguntava ¿si serà l' aigua que 'ns havia de portar la companyia Rousset?

Aquest dia, varem sentir que al preguntar á una mare com havia sortit lo seu fill de la quinta, va contestar:

—Ha sortit l'impio.

—¡Noy! ¿D' ahont vens?—De l' ermita de Misericordia—¿Y que has vist?—¡¡¡Uy!!! moltes cosas.—Pró bé, explicat, ¿qué son eixas cosas?—¡Caratsus! la Mare de Deu, la pastoreta, sans y molts cuadros en los que hi ha pintats, casas, barcos, carros, homes, donas, rius, pons, lladres y en tots «Mares de Deus» y «Ex-Voto» «Ex-voto.» Pare, ¿qué significa Ex-voto que ni hi ha tants?—No ho se noy, ja ho preguntaré als Ministres.... de la ermita, que 'm sembla que n' estarán enterats.

En la Plassa de la Revolució número 1 hi ha en los aparadors un magnífich «mico.» ¿Qui se 'l emportará?

UN XIXAREL-LO.

"Encara que jove, ja soch tot un home,
ien quin goig me miro, devant del mirall!
no hi ha que negarho, que soch bastant guapo,
no sembla un "pollito," ja soch tot un gall.

Vesteixo á la moda, m' arrisso 'ls diumenjes,
duch gran leontina, retlotje flamant,
anells tres ó quatre, fumo de l' Habana,
(cigarros de quarto que 'ls compro al estanch).

M' abono al Teatre, quant hi ha comedia,
vaig á las Iglesias, quant funcions hi ha,
m' espero á la porta, quant surten las noyas,
y 'm mira ab enveja més d' una mamà.

Festeijo una nena, que 's diu Elvireta.
qu' es bella y m' estima, no 'n puch pas duptar,
també jo l' adoro, no vull amagarmen,
al cap ó al fi un home, bé s' ha de casar."

Aixó deya un jove, parlant l' altre dia,
ab tó d' importancia, volguent fè 'l formal
y era un XIXAREL-LO, sens un pel de barba,
un "home corrido," de quintse ó setse anys.

Biel.

EPÍGRAMAS

—¿Saps la Pepa guenya y nana?

—Si.

—Donchs sempre á sos fills renya
y fins al seu home mana.

—Vet aquí qu' es catalana
y també n' es mala-guenya.

Cunyat del Cot.

—Deu lo guart padrinet Quico.

—¡Ola noy!

—Vineh per la mona.

—¿Tant gran no te 'n don's vergonya?

—¡Carambas, padri quin mico!

M. Julivert.

Quina "xispa" te en Magi!
deya la Rosa á en Sever
y aquest digué: —¡No pot ser!
¡Jo se cert que no ben vi!

R. P. C.

RONDALLAS.

Un foraster que l' altre dia baixá aquí á
Reus, sentí qu' uns deyan que s' havia portat
á efecte la *lliga* de contribuyents, y al arribar
al seu poble digué á la seva dona.

—¿Saps, Tona, que 'ls propietaris de Reus
ne deuben haver fet una de grossa?

—¿Y aixó?

—Perque al passar per la plassa de las Mon-
jas he sentit á dir que n' havian fet una grant
lliga.

Escolta noy: Deya l' altre dia un pare al seu
fill.

—¿Com es que l' any passat vares dirme que
volias ser Cucurulla y ara dius que no ho vols
ser?

—¡Oh! perquè aquest any hi ha professó y
hauria de treballar.

Un jove per mereixer estava ab sos amichs,
prenent café quant de sopte entrá un individu
en busca, segons ell, de l' honra perduda, di-
hent—Pere, vineh á desafiarte; y aquest molt
tranquil, contestá:

—¡Home espereu que 'm casi ab tercera
muller y logri á tenir familia ab las tres, puig
estant ab iguals condicions que vos, podrà ser
mes serio 'l combat.

¿Los sembla be?

CANSÓ.

Si no fossis tan morena,
tant xata, tant rabassuda,
tant pigada y mostaxuda...
molt guapa forats, Malena.

J. Roselló.

EMBULLS.

SOLUCIONS DEL NUMERO ANTERIOR.

ANAGRAMA. Ter, Ert, Ret.

ENDEVINALLA. Didal.

XARADA PRIMERA. Can-sa-la-de-ra.

ID. SEGONA. To-ma-ca.

MUDANSA. Mort, Fort, Sort, Llort.

QUADRAT. Reus, Eura, Ural, Sala.

PROBLEMA ARITMETICH. Doná al primer fill 127
duros al segon 25 ds. 8 rs. al tercer 6 ds. 7 rs. y li
queda en caixa 19 ds. 16 rs. 88 cént.

GEROGLIFICH. Dos lletres iguals a una tercera son
iguals entre sí.

Lo premi humoristich, eixa semana 's queda
á casa puig no hi ha hagut ningú que hagi
acertat totes las solucions.

XARADAS.

—Vehineta ¡que ho desitjo
que surtis de "prima" "cuarta"
per veure ta "prima" "dos"
qu' es d' alló mes agraciada!
puig no crech que tant "dos" "dos"
sigas, quant te veig tan guapa,
de donarme, per resposta,
una "total" que m' espanta.

Setra.

"Dos" "tot" ahí van sortir
y "dos" "hu" "dos" "hu" trobaren
y fentse amichs s'en anaren
sis personas á cusir.

J. Roselló.

CONVERSA.

Una partida al billar.

—Pau quants tantos tents?

—Ne tinch tres, per una bitlla.

—Bueno encar penso guanyá.

—No hu crech. Ah, noy, demá marxo

—¿Ahont?

—Allí ahont has dit tu.

P. C. y T.

MUDANSA.

La meva "tot" es molt "tot,"
y ab una "tot" aquest dia,
á la "tot" va pegá un cop,
del "tot" de la meva tia.

Cunyat del Cot.

QUADRAT DE PARAULAS.

Substituir aquets punts ab lletres de modo que lligi-
das vertical y horizontalment digan: primera ratlla, lo
que 's demostra quant s, estima; segona, lo nom d'
unas figas; tercera, un coll; y quarta, un nom de dona.

Nyela.

PROBLEMA ARITMETICH.

Un estudiant va rompre un cistell d' ous y pre-
tá quants n' hi havia per pagarlos, la dona que 'h
nia respongué: Quants n' hi havia no 'u sé, pró
contats de 2 en 2 venian bé, de 3 en 3 també,
en 4 id., de 5 en 5 id., de 6 en 6 id. y de 7
n' hi sobrava un.

Se pregunta ¿quants ous hi havia?

Trichina.

ESCARXA-CERVELLS.

REUS, VALLS, PEPA, RITA.

Posar aqueixos noms en columna de modo que
diagonal diga lo nom d' una ciutat de Catalunya.

Calistrote.

ENDAVINALLA.

Ab, á

Lo cel ho acostuma á está

Ab, é

Lo que jo no 't donaré

Ab, i

Del cabell se fa servi

Ab, ó

Diuben que 'u soch bastant jo,

Ab, u

Aguanta 'l fret mes que tu.

Olim—¡Pol!

GEROGLIFICH.

LOMA ig
DEMA ig
:LOMA ig
DLLL Rosa
Hortensia.

Nas de Pedra.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR.

Bernat Xinxola: Lo complaurem.—Ampaita pom
Anirà una rondalla; ab lo demes s' ha tallat.—J. R
y Porta: Anirà algo.—Ferrater y Tomás: Lo procedir
vosté es digne ser aplaudit; lo complaurem en part.
Calistrote: Ja hó veu.—Marieta T. LL. Anirà algo, va
envian.—Eusebi Benages: Mirarem de complaurel.
Montbars: Id.—Tiburón: Id.—L' aliga de Sacuita:
molta rahó, pró per aixó la fama no 's per.—Dos
raigas foradats: Sentim que la seva "Mona" hagi
ribat tart.—Para-rayos Insertarem un geroilich.—
escombras sens manech: Anirà algo.—J. Parisi: Se
arreglará algo.—M. Julivert: Ja ho veu.—Andreub
Lo de vosté es massa intencionat.—Nyela: Anirà alg
—Mingo: Gracias; està mol bè.—Páu Cornado y C: A
rá la mudansa.—Barberet: Id. epigrama.—Carxo:
Id. lo rombo.—Humano Capiti: Veurem.—Bombo:
—Un pelat: Id.—Pili Gros tronat: Es massa frivol.
Las demés que no contestem es porque 'ls treva
son fluixets.

Devem advertir á nostres lectors que 'ls d
barats que apareixen en la primera plana
aquest número, son deguts á la Litografia
que ha sigut feta la tirada y no hem pogu
evitarlos porque aquesta ja estava acabad
quant nos hem adonat d' ells.

REUS:

ESTAMPA DE SABATER.
Plassa del Rey, núm. 10.